

Orosztanár Életműdíj 2014

Laudáció Sztrés Erzsébet kitüntetéséhez

Őszintén örülök ennek a mai alkalomnak, hiszen régóta várom, mikor kapja meg Sztrés Erzsébet kolléganőm az év legjobb oroszstanárának járó díjat.

Jelenlegi világunkban az egyre nehező körülmények között minden eddiginél égetőbb szükség lenne sok olyan kollégára, mint amilyen Sztrés Erzsébet volt évtizedekig és maradt mind a mai napig. Nélküle a 25 éve megnehezült feltételek közé került orosz tanítás nem tartana ott, ahol ma tart. Nála többet ebben az országban senki nem tett, vállalva az akár reménytelennek tűnő harcot is, azért, hogy a rendszerváltás után a magyar középiskolákban az orosz tanítás megújuljon és elfoglalhassa méltó helyét a többi idegen nyelvek között.

Sztrés Erzsébet 34 éven át volt aktív orosz tanár a főváros több nagynevű középiskolájában (olyanokban, mint a Kölcsey, Trefort vagy a Kőrösi). Munkahelyei közös vonása, hogy mind a rendszerváltás előtt, mind utána nagyon komoly figyelmet fordítottak az orosz nyelvoktatásra, s Erzsébetnek mindegyik munkahelyén orosz tanárként volt az orosz nyelv és kultúra népszerűvé tételében, magas színvonalú oktatásában és a sok-sok eredményben (számtalan diákja szerepelt kiemelkedően például az OKTV-n). A 90-es években, amikor a Kőrösi Gimnázium igen sikeresen működtette orosz tanítási nyelvű osztályait, Erzsébet volt az iskola orosz nyelvi munkaközösségének vezetője. Ebben az időszakban az ELTE Főiskolai Karán is tanított, azóta és onnan ismerjük egymást. Már akkor feltűnt szakmai igényessége, széleskörű műveltsége, hatalmas munkabírása és rendíthetetlen következetessége.

A rendszerváltás után az orosz tanítás annak ellenére nehéz helyzetbe került, hogy végre levethette magáról a kötelezően oktatott egyetlen idegen nyelv összes terhét. A pályán maradt maroknyi orosz tanárnak vadonatúj, a megváltozott helyzetből fakadó kihívásokra válaszolni képes tanítási irányelveket és módszertant kellett kidolgozni és a mindennapi munkában alkalmazni. Ehhez különleges elhivatottságra és szakmai felkészültségre volt szükség. Csak kevesen tudtak és akartak lépést tartani a megváltozott elvárásokkal, köztük Sztrés Erzsébet. Ő éppen a szakma megújításának lehetőségét fedezte fel ebben az új, sokak által mostohának érzett helyzetben.

Ezért nem véletlen, hogy 2001-ben éppen őt kérték fel az új, kétszintű érettségi vizsgarendszer orosz nyelvi követelményeinek és vizsgamodelljének, feladatsorainak kidolgozására. Munkacsapatot alakított és mind a mai napig komoly elismerés, pozitív visszajelzések mellett végzi bizottsági elnöki munkáját. Közben, 2005-től ő lett az orosz nyelvi OKTV bizottság ügyvezető elnöke is, és az első pillanattól kezdve részt vesz nemcsak az érettségi tételek kidolgozásában, hanem vizsgáztatóként és tantárgyi bizottsági elnökként az emelt szintű, illetve érettségi elnökként a középszintű érettségi vizsgáztatásban is. Röviden úgy foglalnám össze ezt a tevékenységét, hogy pár év alatt európai színvonalra emelte a magyarországi orosz érettségit és az országos versenyeket. Ő az, aki időt, energiát, sőt sokszor még pénztárcát sem kímél, ha oroszul tanuló diákoknak lehetőséget teremthet egy oroszországi utazásra. Ugyanígy harcol a sikeres orosz tanárok elismeréséért és bevonásáért a különböző szakmai műhelyekbe.

Mivel az utóbbi 15 évben szoros együttműködésben dolgoztam Erzsébettel, régóta tudom, mik azok a tulajdonságai, amik lehetővé tették páratlan szakmai sikereit. Talán a legfontosabb az a mély szakmai igényesség, amely nemcsak tanári munkáját jellemezte, de meghatározza a feladatírás és versenyszervezés során kifejtett tevékenységét is. Bárki, aki belekóstolt már ebbe a munkába, tudja,

milyen nehéz ez a feladat, mennyi türelmet, kitartást és különleges szakmai ismeretet igényel. Érzem, mekkora az érettségi-és versenyfeladatok összeállítójának felelőssége egy olyan időszakban, amikor országosan elfogadott tantervek és megfelelő színvonalú akkreditált tankönyvek híján, rendszeresen megszervezett, az ország bármely pontján elérhető tanári továbbképzések nélkül lassan az érettségi vizsgakövetelmények válnak az orosz tanárok egyetlen támpontjává a módszerek és követelmények kijelölésében. Erzsébet esetében a szakmai igényesség és következetesség, az újjáépítő szándék hatalmas és gazdag tanári tapasztalattal, módszertani felkészültséggel párosul. Ennek köszönhető, hogy ma már az ország minden orosz tanára ismeri a nevét és használja mindazokat az anyagokat, amelyeknek megalkotását az utóbbi 15 évben irányította. Azt is tudják a kollégák, mennyit harcol az orosz tanárok szakmai lehetőségeinek bővítéséért. Azt viszont csak azok a kevesek – köztük jómagam is – tudják, akik együtt dolgoztak vele az utóbbi időben, hogy minden szakmai munkáját meghatározza mély embersége és pedagógiai érzékenysége. Egész tevékenységét két tényező határozza meg: az orosz tanár és az oroszul tanuló diák, illetve azok a célok, amelyeknek elérése segíti őket munkájukban.

Mindenek ellenére az orosz tanítás helyzete nem lett sokkal könnyebb az utóbbi évek oktatáspolitikai lépései, a tanároknak nehezedő egyre komolyabb munkaterhek közepette. Ahhoz, hogy a munkát mi, orosz tanárok tovább tudjuk folytatni, elengedhetetlenül szükség van egy olyan emberre, mint Sztrés Erzsébet. Ezért bízom abban nagyon, hogy ennek a díjnak az átvétele után is még sokáig segíti majd az orosz tanárok munkáját.

Azzal kezdtem, hogy nála senki nem méltóbb erre a díjra. Sztrés Erzsébet nem *ennek* az évnek az orosz tanára. Ő egész pályájával (több mint négy évtizede) szolgálta és szolgálja az egész magyarországi orosz tanítást. Nemcsak diákjait, közvetlen kollégáit segítette, hanem mindazokat, akik hazánkban oroszul tanulnak, oroszra tanítanak. Ez az ő életműve, amivel az életműdíjat kiérdemelte. Szeretnék neki elsőként gratulálni és további sok sikert kívánni a következő évekre is!

Dancz Péter